

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristopna petít-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob $\frac{1}{6}$ uri popoldne.

Štev. 66.

V Ljubljani, v ponedeljek 23. marca 1885.

Letnik XIII.

Govor posl. dr. Vošnjaka v državnem zboru dne 17. marca 1885 o nadlogah kmetiškega stanu.

Več gospodov predgovornikov omenjalo je že stiske in težave, v katerih se nahajajo naši kmetje in razna sredstva so se nasvetovala, ktera bi zamogla zabranjevati še večje vničevanje njihovo.

Tudi jaz, kot poslanec kmetiških občin, si smatram za svojo dolžnost poprijeti za besedo ter povedati nekaj opazek o agrarnem vprašanju avstrijskem.

Pred vsem moram izreči svoje obžalovanje, da visoka zbornica ni rešila načrta o podedovanju kmetijskih domov, kakor ga je predlagala vlada. Temu načrtu je bil namen odpraviti vsa ona zla, ki so na podlagi postave od leta 1868 žugale vničiti naš kmetiški stan, vse kmetško domovje pa razdrobiti. Do leta 1868 imeli smo namreč postavo, ki je zabranjevala razkosavanje kmetijskih domov; visoki državni zbor je pa leta 1868 tisto postavo preklical, in razkosavanje se je pričelo.

Nesrečni nasledki te postave so se kmalo prikazali; vendar pa se še ne čutijo tako hudo po tistih pokrajinah, koder je postava še le leta 1868 svojo veljavo zadobila, kakor pa pri nas na jugu, kjer smo o francoskih časih dobili „Codé Napoleon“, vsled česar se je smelo zemljišče na drobno prodajati in deliti, kakor se je ravno temu ali onemu poljubilo. Nastala so mala posestva, pravi kmetijski domovi so pa vedno bolj redki.

Naj si o malih domovih misli kdo, kar mu drago, toliko je resnica, da so oni na veliko škodo kmetškega stanu, posebno pa ondi, kjer kmetje nimajo nikakega pristranskega zaslužka. Čisto drugačne pa so razmere ondi, kjer so tovarne, kjer ima mali posestnik poleg svojega zemljišča tudi še svoj zaslužek. Ondi si lahko prosti čas porabi za dnino ali pa za delo v tovarni; po krajih pa, ki nimajo nikakih tovarn, mali posestnik nima skoraj večino svojega časa nič kaj pravega opravila; kajti njegovo malo posestvo ne dá mu zadosti posla, po-

stranskega zaslužka ne dobi, in mož je prisiljen za živžem stopiti, kjer ga ravno vglada, dostikrat tudi na škodo svojih sosedov. Kakor sem rekel, je toraj jako obžalovanja vredno, da se ta postava ni še v tem zasedanju spravila na dnevni red. Kmetijski naši ljudje nam bodo jako malo hvaležni za to, da da se nismo s to postavo pečali.

Gospod poslanec vitez Streeruwitz rekel je, da so hipotekarni dolgovci še največ vzrok, da naš kmetijski stan tako hira. Resnica je, ki jo vsak pripozna in prav želeli bi bilo, da bi se izvolil jako radikalen pripomoček, ki bi hipotekarne dolgove pobrisal, s čemur bi se kmet oprostil od plačevanja obresti. Sredstvo, kakor ga je nasvetoval Streeruwitz, da bi se namreč hipotekarni dolgovci spremenili v rentne dolgove, katerih ne more nihče odpovedati, bi samo po sebi ne zadostovalo, ker bi bili kmetje potem večni dolžniki svojih upnikov. Amortizacija morala bi se vpeljati, pri kateri, se vé, da bi morala država ali na ta ali na oni način pomagati. Največ posla pri tem naj bi pa ostalo posamičnim deželam, ktere naj bi si vstanovile deželne hipotekarne banke ter izdajale zastavna pisma s prav nizkimi obrestmi; morda bi se na ta način dala amortizacija speljati. Še le po amortizaciji, ki bi trajala več let, pri kateri ne bi obresti s povračilom vred znašale več nego največ 5 do $5\frac{1}{2}$ odstotkov, dalo bi se kmetu pomagati in ga od silnega bremena oprostiti.

Ravno sedaj so hipotekarni dolgovci po nekterih deželah grozovito veliki ter niso v nobenem razmerju z vrednostjo in čistim doneskom zemljišča. Že tako daleč smo prišli, da kmet ni več posestnik na svojem, ako ima zemljišče več nego za polovico zadolženo; zašel je zopet v hlapčonstvo, kjer je bil ob času desetine in tlake, v hlapčonstvo hipotekarnim upnikom. Res je, da so te večinoma hipotekarne banke ali pa hranilnice, potem pa tudi zasobniki, pri katerih se mu ni bati, da bi ga preganjali z domú, ker bi bili potem prisiljeni posestvo sami prevzeti, ktero bi jim pa prav nič ne neslo. Kakor hitro bi pa upniki tožili jeli za svojo glavnico, spravili bi vse take kmete na beraško palico.

Najnujnejša potreba je toraj, da se nekaj zgodi gledé hipotekarnih dolgov ter da se država in dežele s tem vprašanjem temeljito pečajo. Država kazala se je vedno postrežno deželnim hipotekarnim bankam, ker je njihovim zastavnim listom odpustila pristojbine in davke. Nadjamo se, da bo i v bodočnosti tako pri vseh tistih bankah, ki imajo namen kmetu cenega posojila preskrbeti, ter ga prevideti z amortizovalnim kapitalom, s katerim naj poplača dolgove, ki se ne dajo amortizovati.

Jedna glavnih napak, zakaj da je kmetijski narod ravno na jugu tako pod nič, je prav izvestno prevelik davek s prikladami.

Davek je že sam na sebi silno velik, kar se je tukaj že večkrat povdarjalo in ni v nobenem razmerju z dohodki, ktere kmetu zemljišče daje.

K temu pridružijo se pa še priklade. Le-te so se po naših južnih krajih že tako narastle, da ves davek skupaj od zemljišča več nego 60% čistega dohodka požre.

Tako imamo na Štajarskem n. pr. 39% deželnih priklad, potem imamo okrajne naklade, ktere po mnogih okrajih 40, največ pa po 20, 25 do 30% znašajo. Sedaj pridejo pa še občinske naklade in povem Vam, da poznam okraje, po katerih imajo že skoraj vse občine po 40% občinskih naklad. V okraju Slovenjebistriškem skoraj vse občine po 40 do 50% plačujejo ter se jim je ondi ves davek spel na 110%.

Ker je po novem katastru zemljišni davek neznanko velik, h kateremu se še 110% doklade pridruži, kmet teh davkov že v resnici več plačevati ne more. Prepričal sem se namreč pri neki davkariji, kolikor se ravno zasobnik prepričati zamore — ter sem našel, da je skoraj tretjina predpisanega davka edino le v poslednjem letu zaostala. Tisti okraj, ki je poprej menda 100.000 gold. direktnega davka plačeval, plačati mora sedaj 150.000 gold.; 100.000 gold. so ljudje še spravili skupaj, 50.000 gold. so pa dolžni ostali, ter imajo po vrh tega na iztirjalnini in obrestih od zaostalih davkov več nego 2000 gold. plačati. Ako bode to trajalo še nekaj časa, bode državni erar vse te kmete, ki davka ne

LISTEK.

Prior Faustus, usmiljen brat, zdravnik na Kranjskem.

(Dalje.)

L. 1809 je vojskini čas. G. dr. Bernik hudo zbolí in prior Faustus je dalje časa edini ordinand v hospitalu; dobi pa iz Trsta pripravljeni denar in vživa veliko zaupanje pri Ljubljanskem guberniju, tako, da zadobi vse zahtevano: iz tega naredi v samostanu nove stopnice, novo sobo postrežnikom in nove tla v bolnišnici.

28. aprila 1809 so v Ljubljani prvi francoski vjetniki in 20. maja prihrumi že tudi francoska armada pod generalom Magdenaldom; samostan sprejme francoske goste, in pred samostansko cerkvijo obležé ranjeni domači kmetje. Prior Faustus posredva in naredi mir.

3. julija se bliža general Dumonte in oblega Ljubljano. Prior Faustus pretrpi veliko v tem meseci ki je poln skrbi in težav; božja previdnost pomaga samostanu skozi prodane zdravila francoskemu hospi-

talu, ali skrbelo ga je še posebno to, ker je imel v hospitalu Francoze, kaj bode, ko pridejo cesarski?

17. avgusta storjeni orožni mir na Dunaji zapové, da se izročé cesarski ranjenci Francozom in francoski cesarskim; pošlje pa prior Faustus na centralni gubernium tudi prošnjo, da dobi pomoči revnemu samostanu.

Ali 14. oktobra na Dunaji sklenjeni mir zbudi Hiriyo, vstraši Ljubljano, zoper Francoze spunta se ljudstvo na Dolenjskem: eden njih je tudi vstreljen v Ljubljani.

20. oktobra je sklenjeni mir proglašen in kanoni iz grada vstrelijo stokrat: v samostanu pa prior Faustus blagoslovlja novi refektorij in porabi ves v Trstu pripravljeni kapital.

26. januarja 1810 pošlje prior Faustus svojemu provincijalu na Dunaj zvesto popisano samostanski stan in prosi svéta, ter 10. marca dobi iz Dunaja od provincijala povelje: samostan vladi izročiti. — Prior Faust izroči vladi z vsemi svojimi brati podpisano resignacijo na samostan.

Prične se pa komisija o samostanih za ohranitev samostana Ljubljanskih usmiljenih bratov in 9. maja ponuja general-intendant g. Daucien bratu Faustu

pomoči za samostan in ga pošlje v Gorico v samostansko komisijo.

Brat Faustus oskrbuje še dalje Ljubljanski hospital in 9. julija prevzame Otočanskega župnika Nikolaja Murgiča v kaznenje na jeden mesec in dvajset dni, sme 15. julija obleči Primusa Novaka in išče bratov iz Zore; pošlje tudi memorijal Duku de Ragusa; ali v njegovih opravkih na policiji in pri intendanciji zopervajo mu njegovi nevaležni dušni bratje in mu očitajo, da jih je prodal Francozom.

4. februarja 1811 dobi Faust od vojaškega opravništva prepoved: ne sprejemati bolnikov, ter se v samostanski hiši nabirajo novinci v francosko armado.

Bratu Faustu se pričné drugo življenje. Je v Ljubljani bogata hiša, M. Kastagna. V tej družini ozdravi Faustus najprvo otroka in potem gospó, bolno na nogi.

12. oktobra gredó od Fausta proč prvi trije bratje, ki se podajo na cesarski Dunaj in 15. t. m. je izrečeno, da vojno opravništvo prevzame samostan; Faustus izroči novemu oskrbniku Polaku samostanski inventar; že 31. oktobra odrine na Dunaj

morejo več odrajtovati in to ne po lastni krivdi, temveč zaradi njegove velikosti, — na kant dejati moral in si bo hipoteke prilastil, vsaj drugače mu ne bo kazalo, kar pa ni prav nič na njegovo korist.

Prav nič se toraj ne čudim, če izvrsten ekonom Robert Jagetsov na Nemškem zemljiščni davek naravnost ropanje zemljišča imenuje. Davek bi se moral pobirati edino le od zemljiščne rente. Tukaj se pa zemljiščni davek tudi tedaj še tirja, kjer o kaki renti še sledu ni; in tudi tedaj, kadar ljudje nimajo že nobenega dohodka. Od kod le naj bi vzeli denar za davke? Jim pač drugega ne kaže, kakor dolg na dolg delati, dokler je to sploh še mogoče.

Pomagati bi se dalo tu vsaj v tem oziru, da bi se naklade na zemljiščne davke ne poviševale sistematično, temveč naj bi se rajši naložile na žganje, kakor se je že zgodilo na Kranjskem, Koroškem in Štajarskem, le škoda, da še v prejšnji meri, kajti šnops bi še mnogo večji davek prinašal. Ako na Angleškem 200 frankov, reci dvesto frankov od hektolitra plačujejo, bi se mu pri nas pač vsaj nekoliko goldinarjev naložilo. Sedaj znaša davek od žganja na Štajarskem po 2½ gold., na Kranjskem po 3 gold. Nadjati se je, da, če bi se še večji davek na žganje naložil, bi se vlada sama ne pomišljevala dolgo, temveč bi 20—30% priklade na porabo žganja dovolila, ker bi se na ta način deželne in občinske priklade lahko znižale. Obžalovanja vredno je, da so se posamične dežele tega vira dohodkov še tako malo poslužile.

Mi, kar nas je na jugu, smo s tem pričeli in smo na Kranjskem vspeh dosegli, da so se pri 3% nakladi na žganje deželne naklade za 2% znižati zamogle. Ako bi se dovolil 10 do 12% davek na žganje, bi se vsled tega zemljiščni davek s prikladami vred še zdatno znižati dal.

Le pomislimo, da se žganje toči po 24 kr. liter, in da tudi vina ni mogoče ceneje točiti, ako vinogradnik še živeti hoče. Spodobilo bi se toraj po vsi pravici, da bi se na žganje večji davek naložil in če bi bil tudi po 40 kr. liter, je še vedno prepoceni.

Saj je znano, da se je žganje že preveč med narod zajedlo, ter ga nam gmotno in pravno vničuje. (Prav dobro!) V tem smislu bi že sedaj slavno vladno prosil, da ob svojem času ne bo delala sitnosti, ako bi se, recimo posamične dežele s takimi predlogi o povišanju davka na žganje oglasile, temveč jih kar od kraja potrdi. Na ta način ubile bi se dve muhi h krati, kajti po eni strani znižal bi se direktni davek, na drugi bi se pa razširjevanje šnopsarske kuge kolikor toliko zdatneje oviralo.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. marca.

Notranje dežele.

„Nulla dies sine linea“ in ni ga dneva brez škandala v *Dunajskem državnem zboru*.

P. Amos z novici in s Frelhom, in 2. novembra gre tudi Faustus iz samostana in se podá v hišo božje previdnosti. Star je Faustus 36 let in Kastagnetovi ga z veseljem in s častjo sprejmó v svojo družino. Tih oče Mateo je rojen l. 1756 v Visinadi v beneški Istriji, je postaran mož, in ker on hudo in nevarno zbolí, je toraj zdravnik hišni, naš Faust, v težkih skrbéh; zaupa pa v božjo previdnost, kakor vselej, in je zavoljo bolezní hišnega očeta stanovitno melil in Bog ga je uslišal.

Faustovo srečno ozdravljevanje se razglasi in klican je na deželo in tudi v Trst, gre rad pomagat in ima ljubeznjivo sočutje z bolniki.

Med tem, ko Faustus na deželi streže bolnikom, se je v Ljubljani 40 oseb podpisalo, prositi za njega na Dunaji, ko to on zvó, se je namenil iti v Laške toplice in dalje na Dunaj; 12. julija 1812 sede v Zalogu na ladijo, in gospá Tomšič ž njim, pelje se po Savi in drugi dan dospé srečno v toplice, kjer pa dobi komaj prostora, bil je tukaj 21 dni in dobi mrzlico. Nazaj se povrne, podá se čez Celje, Št. Ožbalt in memogredé v Gamelnah obiše svojega očeta.

Miren in svoj piše sedaj „Materia Medica“.

(Dalje prih.)

Velike-nemški Knotz že redno za to skrbi, da vsak dan ob kateri koli priliki toliko svoje neotesanosti na prodaj postavi, kolikor je galerija za razvedrilo potrebuje, ktera s peklenkim truščem desničarje žali, levica pa je po nji prijetno iznenadena. Kedar je pa Knotz posebno dobre volje, zaviše si rokava in se tako surovo in nedostojno obnaša, da mu mora predsednik besedo vzeti. Tako je bilo zopet 19. t. m. kedar se je bil oglasil k besedi, češ, da ima nekaj popraviti. Toda namesto popravka jel je vsipati celo vrsto novih očitanj in sumničenj na sodnike po Čeahah, na cesarskega namestnika ondi in na vse, kar ne trobi v rog nemško-liberalni. Predsedoval je ta dan podpredsednik Clam Rihard. Vidoč, da nobeno opominjevanje ne pomaga, da Knotz dalje laže in obrekuje na veliko nevoljo desničarjev in na brezumno radost galerije, ki je v divjem hrupu njegove napade odobraval in pa levičarjev, ki so mu mnogo ploskali, odtegnil mu je besedo. Kakor od gada pičeni, planili so levičarji kviško in hrvaški deželni zbor je bil gotov! Levica je kričala, da je to nasilstvo, parlamentarni izjemni stan in kdo zná kaj še vse. Schönerer je celó predlagal, da je najbolje, če Nemci vstanejo in gredó, ako se jim ne pusti govoriti. Dvojčka Schönerer in Fürnkranz sta tekla iz dvorane, drugi so ostali. Sprevidevši, da sta sama zunaj, sta se velikonemška dijaskura zopet povrnila v dvorano, kjer ju je desnica pa tudi galerija z velikim smehom sprejela.

V *državnem zboru* imeli 21. t. m. na dnevnem redu predlog o severni železnici. Poročevalec Bilinski utemeljeval je predlog, kakor ga je izdelala odborova večina; poslanec Herbst je pa priporočal predlog manjine in je posebno povdarjal, da se je posvetovanje o predlogu v dotičnem odseku vršilo mnogo prehitro. Dalje sta se govorila Matseheko za podržavljenje, Rieger proti taistemu in za novo pogodbo. Opozarjal je pri tej priložnosti na bližajoče se nove volitve, ki so pred durmi in pa na antisemitizem ki je posebno na drobno zapleten s severno železnico. Hladik si je tudi še precej prizadeval dokazati korist, ktere bi država imela, ako ne bi takoj severne železnice podržavila, temveč počakala, da ji leta toliko potekó, da bo taista sama po sebi brez odkupa državna last postala, bodoča razprava o tem bo v ponedeljek.

V *gosposki zbornici* jeli so se na 21. marca pečati s kongruo. Poročevalec je baron Helfert. Poročilo, ki ga je sestavila posebna komisija nalašč za to, razdelilo se je med poslance. Ono omenja žalostnega položaja, v katerem se mnogo duhovnikov katoliške vere vsled jako nizke kongruje, ktera je še iz minulega stoletja nahaja. Vsem stanovom so se nekdanje, današnjim razmeram nič več ne ugodne plače že zboljšale, le duhovniku ne. Živež je dražji, obleka ravno tako, plača pa še vedno stara. Poročilo potem razvija zgodovino kongruje in razne naskoke, pri kterih so jo zboljšati mislili, zboljšali jo pa vendar le niso. Po uvodu preide sporočilo na kongruo samo, kjer omenja spremembo nekterih paragrafov. Klaičov predlog, da naj se zboljšanje vpelje polagoma in ne kar h krati, temveč še le v teku treh let, se je sprejel. Dalje se je tudi sprejel pristavek, da so cerkvene ustanove napravljene za cerkveno službovanje, že po sprejetji te postave, brezpogojno izključene od vštetja v kongruo. Normalno število maš pomanjšalo se je od 250 na 200.

Povsem nerazumljiva nam je propaganda nekterih avstrijskih listov za *Bismarka* in pa malomarno postopanje, oziroma popolna nebriznost od strani vladnih organov za tisto. Res čudili smo se vidoč v „Deutsche Zeitung“ prilogo Schönerer-jevega lista: „Unverfälschte deutsche Worte“, v kterih vabi tudi tukajšnje talmi-nemce, da naj nabirajo denar za spominek, ktere ga avstrijski Nemci na 1. aprila nemškemu Bismarku dati nameravajo ob priliki njegove 70letnice, ravno tistemu Bismarku, ki nam je preskrbel 1864. in 1866. leti nepozabljivega spomina. Tisti listi, ktere cerkveno-slovanska slavnost sv. Metoda na Velehradu tako neskončno v oči bode, da ne vedó več kaj bi pisali, da bi vlado na pohlevne in pobožne Slované nahujskali, češ, zabrani jim slavnost, nevarni so ti, ker jih bo toliko in iz vseh krajev ter imajo politične namene, tisti listi, pravimo, se ne sramujejo za starega sovražnika Avstrije, za železnega Bismarka zbirati milodarov in tako njega proslavljati in Avstriji pa tako rekoč v obraz pljuvati. Ali se res slavni vladi tako postopanje tako nedolžno zdi? Nam ne; poštenim Nemcem, katolikom, avstrijskim in tistim, ki so iz nemške države domá in med nami bievajočim, se pa taisto naravnost gnusí! Toliko zdelo se je nam potrebno povedati, da bodo razmere pod vlado grofa Taaffeja, ki so za slovansko časnikarstvo vse drugo, le ugodne ne, tudi našim čitateljem znane!

Pisali smo pred nekaj dnevi, da se čuje o spremembi cesarjevega namestnika na *Dalmatinskem*, barona Jovanoviča. Omenili smo takrat govorico, da pojde baron v pokoj, na njegovo mesto pa da pride kontreadmiral Pokorný. Sedaj je čuti, da je vsa ta sprememba jako piškave vrednosti, kajti iznašli so jo menda dalmatinski irredentovci, da bi si bolje podprli z njo svojo zmago pri bodočih volitvah, ker se namreč o Pokorniju govori, da je prijatelj irredentovske stranke. S pomorskim generalom toraj hotli so navduševati irredentovci omahljive svoje prijatelje k zvestobi do raz-

padajoče stranke. Sicer se pa lahoni po Dalmaciji še sto in sto drugih sredstev poslužujejo, da ne bi pri bodočih volitvah propadli. O visokih državnih uradnikih pravijo, da bodo prevzeli kandidature, tistim se pa navadno še ne sanja ne o njej. Tudi z ministri mečejo okoli, da je veselje. Sedaj govori ta, sedaj oni iz golega sočutja do irredente, se vé, da to vse le v razburjeni domišljiji nevkretnih butic, kajti v resnici se do sedaj še ni nič čulo, da bi se bil kedar kak minister javno in izrečno za irredento potegnil, ker bi moral takoj iti. Prizadevajo si tudi na vso moč, da bi poslanca Lapena še dalje ohranili na zastopniškem mestu dalmatinskega naroda in pravijo, da je Lapena mož, ki popolnoma vživa vladino zaupanje. Kaka je tista veljava, ki jo ima irredentovec Lapena pri vladi, razvidno je najbolje iz tega, da je dal okrajni glavar iz mestne dvorane v Staremgradu Lapenovo podobo venkaj vreči, preden se je pričel nabor vojakov in vidoč, da se mestni očetje ne podvizajo ravno preveč, se jim je zagrozil, da ne prične nabora, dokler bode podoba na steni visela. To je res spričevalo jako velike veljave, ki jo ima Lapena pri vladi! Sploh se je pa letos v Dalmaciji nadjati, da bodo lahoni in centralisti pri volitvah popolnoma propadli, ker pravijo, da se vlada ne bo vanje vtikala.

Agrarno društvo dolenjeavstrijsko imelo je svoj občni zbor 15. t. m. Govoril je ondi državni poslanec Ruf in je obsojal velikonemško postopanje liberalcev. „Mi vsi smo bratje velike družine, ki se Avstrija imenuje; kar žali českega kmeta, tisto tišči tudi nemškega!“ Mnsgr. Knab je dokazoval ničevost in nedomoljubno sumničenje nemško-liberalne stranke proti vsemu, kar ni nemške narodnosti in velikonemškega mišljenja, ktero je takošno, da se ga mora vsak pošten Nemec hudo sramovati. Knab je omenjal tudi še spridenosti liberalnih časnikov, velikih in neznosnih davkov ter je končal svoj govor z besedami: „Avstrijci hočemo biti ne glede na to ali smo Nemci, Čehi, Poljaki ali Lahi in prijatelji si hočemo ostati v mirnem kakor tudi v vojnem času.“ Tako je prav! Kdo je kriv, da v Avstriji ni še miru? Nemško-liberalci! Rojen Nemec je to sam pripoznal in verjeti mu moramo, če bi se sami ne prepričali o zagrizenih napadih, kteri se vedno iz nemškega tabora na Slované ponavljajo. Konservativni Nemci sprejeli so nas že davno za svoje sebi enakovredne državljanske brate, liberalnim smo pa še vedno „nižjega plemena“, kteremu se le enake dolžnosti ne pa tudi enake pravice spodobijo. Čisto naravno je toraj, da so v državnem zboru slovanski in sploh slovanski poslanci združeni s konservativnimi Nemci proti zatracem obojih, proti velikonemskim liberalcem, oboževalcem Bismarkovim in naravnim ter očitnim sovražnikom sedanje Avstrije.

Vnanje države.

Črnagora imela je v soboto imenitne goste: Avstrijski prestolonaslednik cesarjevič Rudolf s svojo soprogo Štefanijo in nadvojvodom Ivanom obiskal je našega južnega sosedo v gorah njegovih, Avstrijem skoraj da ne pristopnih, dokler ni bila dodelana lepa in široka cesta iz Kotora tja gori. Spremljali so Rudolfa dalmatinski brambovski strelci na konjih. Ob 4. uri popoldne dospeli so na državno mejo, kjer ga je pričakoval črnogorski knez Nikolaj s svojim spremstvom. Po stari slovanski navadi ponudili so cesarjeviču kruha in soli, kedar je bil stopil na tujo sosednjo zemljo; Štefaniji izročil je pa knez Nikolaj med tem krasen šop pogorskih cvetic, nabranih po visokih gorah črnogorskih. Okoli in okoli po bližnjih vrhovih stojé ondi avstrijske trdnjave čuvajoč kotorsko boko z mogočnimi topovi, kteri so s svojim gromenjem drug za drugim pozdravljali prihod prestolonaslednikov. V Njegušu so imeli malico, potem so se pa zopet dalje peljali. Na poslednjem ovinku pripeljala se jim je kneginja črnogorska nasproti. Pri vrodu v Cetinje stal je slavalok spleten iz lavorike; pri tistem pozdravila je deputacija Črnogorcev avstrijskega prestolonaslednika zopet s solijo in kruhom, po ulicah stali so pa vojaki v špalirji. Rudolf in Nikolaj sta šla peš proti konaku, cesarjevičina se je pa s kneginjo peljala za njima. Ljudi je bilo polno, navdušenja pa toliko, da bi večega ne bilo, naj bi se bil prav sam ruski car pripeljal.

V Berolinu smatrajo si imenovanje kardinala grofa Ledochovskega za tajnika brev pri sv. stolu za dobro znamenje, da bode drugi nadškof kmalo zasedel nadškofijski sedež na *Poznanjskem*. Pravijo, da so menda v Rimu sprevideli (!), da ni dobro Poznanjske nadškofije tako dolgo osamljene pustiti, in se je v kratkem času nadjati naslednika grofu Ledochovskemu. Taka domišljija je naravnost smešna in bedasta ob enem! Grof Ledochovski je od tedaj, ko je moral pobegniti iz domovine, ako je hotel oditi prusaški krivici, sedaj že tretjič odlikovan pri sv. stolu, oziroma je to že tretji posel, ki njegovo osebno pričujočnost v Rimu zahteva in — vendar Poznanjska nadškofija še vedno prazna stoji. Da, ko bi Rim s takim nadškofom zadovoljen bil, kteri bi v Bismarku vrhovnega svojega gospodarja pripoznal in bi se za Rim le toliko brigal, kolikor bi mu tisto maeve postave dopuščale, bi bila Poznanjska nadškofija že lahko petkrat svojega pastirja dobila. Toda, kar je bilo do letos Rimu merodajno pri imenovanji, oziroma potrditvi višjega pastirja za

Poznanjsko, ostalo je še vedno v veljavi in tudi čez sto let ne bo drugače, dokler bo prava vera prava ostala. Če bo kdo prijenjati prisiljen, da se obžalovanja vrednemu položaju konec napravi, prijenjati bo moral Bismark. On je, ki je neljubi konflikt med cerkvijo in državo začel, on mora prvi priti in preklicati krivične postavbe, ki jih je dal, Rim se potem ne bo prav nič obotavljal novega nadškofa potrditi. Dotlej pa Rim za vse nemške nadeje nima in ne more drugega odgovora imeti, nego znani svoj: „Non possumus!“

Angleška ima sedaj v *Sudanu* in *Egiptu* po Hartingtonovih izjavah 16.400 mož vsega skupaj. Prava peščica in ravno zadosti, da jo bo Mahdi ob prvi priložnosti pohrustal. V rezervi imajo 39.244 mož, prostovoljcev pa 108.000, toda vsi poslednji, kakor tudi rezerva, menda Sudana ne bode videla prej, dokler Mahdi onih 16.000 ne pobije. Veleumna Anglija svoje vojake tako po malem v Sudan pošilja, da se Mahdiju ne bo potreba posebno napenjati pri novih napadih in pretepih. Mar li Angleže ne bodo spametovale vse nesreče, ki so jih v Sudanu že doživeli!

Izvirni dopisi.

Iz Krškega, 22. marca. Odpravili smo se v dan sv. Jožefa s posebnim veseljem k pevski veselici, katero je priredilo „Bralno društvo“ v svojih sobanah. Sicer prostori niso bili tako napolnjeni, kakor je pri nas ob priliki jednacij zabavnih večerov navadno, vendar so bili skoraj vsi udje „Bralnega društva“ navzoči. Z bližnje okolice so nas počastili gg. duhovniki iz Vidma in Rajhenburga, kateri sploh kažejo veliko simpatij za razvitek našega po vsem „narodnega društva“. Odbor se pa tudi po vsi moči trudi in prizadeva „ude“ z raznimi veselici zadovoljiti. Kdor opazuje delovanje odborovo, bode moral nepristransko pohvaliti ga, kajti toliko prijetnih večerov v malem mestecu napraviti, ni tako lahka naloga, posebno pri nas ne, ker so ljudje zelo razvajeni in hočejo vedno le izborne zabave imeti. Kaj takega zamore se v večih mestih zahtevati, a pri nas nikakor ne! Vendar smem javno pripoznati, da tako lepo vbranega petja nisem včasih čul celó v glavnem mestu ne, kakor tukaj na Krškem. Se ve, da so se pevci tukaj le slučajno snidili, kateri so večinoma dobro izšolani in imajo tudi lepe in močne glasove. Ker naših pevcev že dolgo slišali nismo, smo nekteri mislili, da hočejo popolnoma vtihniti. Pri zadnji pevski zabavi so pa zopet pokazali, koliko zamore pridnost, vstrajnost in edinost, kajti vsi navzoči so posamezne pevske točke z burnim ploskanjem odobraval.

V prvi pesni „Pozdrav“ smo občudovali jako lepo doneč bariton g. V., ki je svojo nalogo izredno dobro izvršil. Pesen „Sirota“ se je tako milo pela, da so marsikomu izmed poslušalcev solze oči zalile in na občno željo vseh se je omenjena pesen morala ponoviti. Želeti bi bilo, da bi nas gosp. A. s svojim prelepim glasom hotla večkrat razveseliti. V J. Leybachovih „Noctorné“ nam je g. V. prvokrat pokazal, da je mojster na goslih, isto tako novi g. organist R., ki ga je spremljal na glasoviru. Gosp. mestnemu vikariju smemo čestitati, da je dobil za orgljava tako izvrtno moč. Kolikor mi je znano, se novi gospod mnogo trudi za zboljšanje cerkvenega petja, ki zasluži občno pohvalo. Vsaj smo že dolgo pogrešali pravega cerkvenega petja, kajti slišali smo vedno ene in iste pesni vse na „allégro“, kar pač ni bilo primerno za mestno cerkev.

Malo sem zašel — pa nič ne dé. Vsaj je cerkveno petje jako važno in zasluži, da se povsod marljivo goji. Ravno pri nas na Dolenjskem bo v tem obziru treba vsestranskega zboljšanja.

Zdaj pa zopet ad rem. Čveterospev: „Tam gdje stoji“, so dobro znani pevci zopet pokazali, da so kos vsaki še tako težki pesni. Prvi tenor se je posebno skazal mojstra v petji. V samospěvu: „Želje“ je Leskovski nadučitelj, g. M., s svojim močnim in lepo donečim glasom se prikupil vsem poslušalcem. Zadnja točka: „Cigani“, nam je tudi zelo dopala. V tem zboru se je posebno odlikoval solist g. V. — Tako sem na kratko opisal zadnji pevski večer, ki gg. pevcem po vsi pravici čast dela.

Predno pa končam svoj dopis, naj še omenim, da se pevci vadijo jako umetni Riccijev „Miserere“ za veliki petek, ki ga nameravajo zvečer v mraku peti v vikarijatski cerkvi. Preverjeni smo vsi, da bodo zopet pokazali in ostali vredni pridevka „Krških“ slavcev.

V nedeljo, t. j. 29. t. m., napravi naše „Bralno društvo“ dve gledališni predstavi: „Blaznica v prvem

nadstropji“ in „Garibaldi“, na kar že danes opozorujemo vse ude in tudi tiste iz bližnje okolice. Toraj na svidenje v nedeljo zvečer! Vidok.

Domače novice.

(Matica Slovenska) je imela 21. t. m. svojo 67. odborovo skupščino, v kateri je bilo 17 gospodov odbornikov, med njimi dva vnanja gg. Svetec in Kersnik. Razun književnih stvari, poročila za občni zbor, bilance in statističnega pregleda o dosedanem društvenem gospodarjenju obravnavala se je služba tajnikova, ktera se je oddala stalno na tri leta dosedanjemu upravitelju gosp. Evgeniju Lahu. Matica si je tako pridobila jako spretnega tajnika, kateri le zarad bolehnosti ne misli dovrševati pričeti središolskih proforsorskih študij, hoče se pa popolnoma darovati v njeno korist in povzdigo.

(Predavanja) na korist „Narodni šoli“ v tukajšnji veliki realki vdeležilo se je včeraj dopoldne polna soba poslušalcev vsake starosti, vseh stanov in obojega spola, ki so z največjo pazljivostjo sledili jako zanimivemu predavanju g. prof. Senekoviča o dinamo-elektriki, posebno pa o njeni porabi za električno luč. Gospod profesor rešil je svojo nalogo v izborni lepi in gladkotekoči domači besedi, pojasnovojoč jo s poskusi, ki so se vseskozi prav dobro obnesli. Kako so se vendar časi čudovito spremenili! Ozrli smo se v duhu za 15 do 20 let nazaj, v oni čas, ko se je slovenski besedi v šoli še trda godila in primerjali smo ga z današnjim. Tedaj so nam očitali, da nimamo niti učil niti učilnih moči, danes imamo oboje in pa kako! V tem oziru sme naš narod s ponosom gledati na napredek, ki ga je tu napravil. Toda povrnimo se k predavanju. Rekli smo, da nas je bila polna soba in res je bilo tako. Iz tega smemo sklepati, da so taka predavanja popolnoma na svojem mestu, sedanjemu času primerna, poslušalcem pa všeč. Posebno predmeti iz fizike so že sami po sebi tako zanimivi, ako jih dotični gospod pojasnuje tudi s poskusi, kakor se je to včeraj godilo, da bi se bilo vedno obilno poslušalcev nadjati, kedar bi se takošna predavanja iz dobrodelnega namena napravila. Kako se toča dela, kak' voda se suši, kako se grom razganja . . . vpliva na opravičeno radovednost naših rojakov še vedno s tako silo, da sme g. profesor Senekovič uverjen biti, da bi „Narodni šoli“ skoraj da do pravega zaklada pripomogel, če bi se hotel namreč žrtovati tu pa tam ob nedeljah ali praznikih od 11 do 12 ure, kakor je to včeraj storil. Sto in sto revnih šolarčkov bode pa blagoslavljalno učenost njegovo, ktera jim bode pripomoček do lastne bodoče izobrazbe.

(Bodoče predavanje na korist „Narodni šoli“) bode v sredo na 25. t. m. od 11. do 12. ure v Čitalniški dvorani. Govoril bode dr. g. Janko Babnik o slovanski ženi. Ker se ravno med slovanskim ženskim svetom nahajajo uzori, kakoršnih po celem svetu zastoj iščemo, nadjamo se v sredo polne dvorane pri jako zanimivi razpravi. Vstopnice po 50 kr. dobivajo se v čitalnični trafiki in pa v trafiki gosp. Prosenca v Slonovih ulicah; v sredo pa tudi v Čitalnici sami. Namen je blag in velike vdeležitve popolnoma vreden.

(Visokočast. prevz. gospod Ilija Hranilović pl. Cujetasin), vladika iztočno-zedinjene cerkve v Križevcih, poslal je društvu „Narodni dom“ dar 25 goldinarjev, z naslednjim pripisom:

„Z veseljem polagam to malo zrnec na altar plemenite narodne stvari in obžalujem le, da mi ne dopuščajo okoliščnosti, da darujem v ta vzvišeni namen toliko, kolikor bi hotel in želel.

Želim od vsega srca, da Božji blagoslov ovenča trude slavnega odbora z najboljšim vspehom ter ostajam polen iskrenega spoštovanja do slavnega odbora

Ilija Hranilović l. r.,
biskup Križevački.

Naj bode plemeniti vladika, ki ne stoluje na slovanski zemlji, v izgled mnogim domačim mladim našim!

(Banka „Slavija“), ktera je še le pred nedavnem pristopila društvu „Narodni dom“ v Ljubljani za ustanovnika z doneskom 1000 gold., darovala je sedaj tudi Novomeškemu „Narodnemu domu“ 100 gold.

(Za božji grob) imajo Slovenci že od nekdaj neko posebno ljubezen in sočutje, ter so ga jeli v novejšem času tu pa tam krasiti s cvetjem in zele-

njem, da je v resnici ves vrtu podoben. Po mestih, kjer je zadosti umetnih vrtarjev, ni ravno težko dobiti lepih cvetlic in drugega zelenja. Mnogo trje godi se pa v tem smislu faranom po deželi. Mislimo da iz tega vzroka ne bo odveč, ako si usojamo naše č. g. župnike opozoriti na jako bogato in v resnici občudovanja vredno zalogo umetnih cvetlic, zelenja in vsakojakega tropičnega grmovja, ktero občudovati nam je bila te dni prilika pri gospej Gerti Nekrepovi v Špitalskih ulicah ravno nad Valvazorjevo kavarno. Vse to ponarejeno krasotičje je vam tako do pike naravnem podobno, da ga človek še le prav od blizu spozná, da ni naravno, temveč umetno. Cene so nižje, kakor povsod drugod blago pa divno! Tjekaj naj se toraj obrnejo vsi gospodje, kateri bi to ali ono gledé cvetja za cerkvene ozaljšanje potrebovali.

(Sneg) vsiljeval se nam je včeraj malo da ne skoraj celi dan. Posamične bele skupinice jele so se po rujavih strehah že zbirati; konečno se je pa vendar-le skesal.

(Ljudevit Grilec), akademiški slikar, ki je v svojem času skupaj z ranjem Wolfom slikal podobe na presni zid pri frančiškanski cerkvi v Ljubljani, podal se je te dni na Laško, da tam dovrši svoje študije.

(O odstopu) naučnega ministra Konrada izdani telegram, ki so ga minoli teden nekteri listi prinesli, pravi „Politik“ v posebnem telegramu z Dunaja, da je izmišljen. Naj bo izmišljen ali ne, minister ostati vendar le več ne bo mogel. (Primeri današnji telegram našega lista.)

(Potno predavanje) imel bode tajnik c. kr. kmetijske družbe g. Gustav Pirev sredo 25. t. m. v Ratečah na Dolenjskem. Predavanje se prične dopoldne ob 8. uri in sicer v šoli.

(Častiti oo. Trapisti) bodo se preselili 1. aprila iz Zavrha v Dolski fari v Lampreško grajščino med Trebnjem in Mirno na Dolenjskem. Tam jim je bil prostor pretesen, tudi menda kraj sicer neugoden.

(Razpisani ste) učiteljski službi v Postojni in v Dolenjem Zemonu; prva nese 500 gold., druga pa 450 gold. Oddali se bodete stalno. Prošnje do 24. aprila c. kr. okrajnemu glavarstvu v Postojni.

(„Ljudske knjižnice“) izšel je ravnokar 6 snopič, kateri popolnjuje svojega prednika, 5. zvezek in prinaša: Pobožne pripovedke in povesti. Zapisal J. S. Gombarov. Vsebina je naslednja: Jezus in sejavec. — Kristus v goste povabljen. — Mati božja in nema kraljica. — Usmiljenje. — Sv. Gregor. — Od kod navada, da o Božiči jaslice stavimo. — Angelj varuh. — Pripovedka o početku cerkve sv. Duha na Stari gori. — Pripovedka o cerkvi na Črni gori. — Boris ali krščenje Bolgarov. — „Zadnja večerja“ od Leonarda da Vinci. — Lep solnčni zahod. — Kdo je ljudem kruh sprosila. — Kdo bo na 6 krajcarjev gledal za tolikanj berila!!

Razne reči.

— Telo poznatega srbskega pisatelja Vuka Karadžića, ki počiva na Dunajskem pokopališču, mislijo njegovi rojaki prepeljati v domovino. Sprožilo je misel srbsko učeno društvo v Belemgradu in odbor se je že sestavil pod predsedništvom Jovana Boškovića, profesorja na Belograški višji šoli.

— Odvetniki v Avstriji. Avstrijsko pravosodno ministerstvo je izdalo one dni izkaz cislajtanskih odvetnikov ali advokatov. Vseh skupaj jih je 2560; največ jih je pa v dolnji Avstriji, namreč 732. Česka, ki ima še enkrat toliko ljudi in je tudi po obsegu še enkrat večja, jih ima le 616, Moravska 206, Šlezija 53, Zgornja Avstrija 80, Solnograška 19, Štajarska 148, Koroška 29, Kranjska 22, Tirolska 137, Predarlška 13, Primorje 112, Galicija 296, Bukovina 41, Istria pa 56. V Zgornji Avstriji je 13 sodnijskih okrajev brez advokata, v Dolnji Avstriji 12, na Českem 57, na Moravskem 19, v Šleziji 18, na Štajarskem 20, na Koroškem 19, na Kranjskem med 29 okraji 24, in v Galiciji med 165 okraji 129.

— Visokih šol ima Nemčija 22, na katerih podučuje 2011 profesorjev 25.573 dijakov. Avstrija ima 10 vseučilišč, 979 profesorjev in 15.570 dijakov. Anglija ima 18.170 dijakov na visokih šolah, Italija 11.728, Francija 15.526, Rusija 10.305, Švedija 2425, Belgija 4072, Holandija 1685, Švica 2931, Španija 13.722.

— Še celó ob naslove se drgnejo Nemci. Prusko vladó je že začelo v oči bosti, da ima Poznanjski nadškof naslov „primas“. In zato nima minister bogočastja, pl. Gossler, sedaj ravno drugega dela, nego da skuša, kako bi ta naslov nad-

škofu odvzel. To gotovo dobro vé, da to ime nima nikacega političnega pomena za Nemčijo, kajti „primas“ nemški je nadškof Solnograški in vendar dela na vse kriplje, da bi ta naslov odtrgal. O koliko blazniz mora biti na Nemškem!

— Kako sodi neki Anglikan o Janssen u in o Lutrovem mythu? „Athenaeum“ angleški, ki prinaša najboljše ocene in je sploh izvrstno vredovan in strokovnjaško pisan list, ima v kritiki dr. Worres-ove knjige „Historičen obraz Lutrov“ ta-le uvodni stavek: „Čudapolna lastnost človeškega srca je ta, da se verski spori vlečejo skozi stoletja, ne da bi strankarskega navdušenja za pičico zgubili, ali da bi zanimanje bralcev oslabilo. Da, tudi v času, ko je spor že do cela zaspal, zavrže sovražno strankarstvo naenkrat in to z velikansko močjo. Tako so se v poslednjem petletju obnovile najgorje fraze reformatorskih sporov. Boj zaradi Lutra, ki sedaj na Nemškem vré, se komaj sme šteti samo k jubilejni slavnosti. Datuje že odkar je Janssen priobčil svojo „Zgodovino nemškega naroda“, tedaj od leta 1881 do 1883. Lutrova svečanost je samo plod začetega spora. Dasi strankarsko in ne popolnoma brez hib, tvori vendar Janssenovo delo novo dobo v historični vedi na Nemškem. Po svoji bogati snovi, po skrbljivem izbiranju in po daljnovidnosti presega to delo daleč Rankovo „Zgodovino Nemčije od reformatorske dobe“, kakor tudi Meulove zgodovinske knjige obsenčuje. Da so običajne pravljice o reformaciji in o Lutru, kakoršne nahajamo pri protestantskih teologih, čisto mytične, bilo in je še sedaj gotovo in je vsakemu učenku znano, ki je le količkaj in površno to dobo pregledal. Nemo so vzdihali nad „Herrencult-om“ od Carlyle in smejali so se Mr. Froede-ju. Vendar ko je dr. Janssen l. 1881 svoje érte o mythu Lutrovem objavil, nastalo je na Nemškem vseobčno protivje, vzbudil se je silen upor. Po nesreči je Janssen goreč privrženec katoliški in zato je podavaje o reformaciji obraz v ostrejši svetlobi, nego ga je trebalo k strganji mytičnega odeva, znižal ceno svojega spisa na žalosten način, s tem, da je skušal zgodovino katoliške cerkve in njeno počenje v reformatorski dobi opravičiti. Morda pride dan, ko bode zgodovino reformacije napisal kak nestransko zgodovinar. Ta zgodovina nam podá Lutro kot narobe-apostola, a ne bo tudi zagovarjala papeštva. — Delo Janssenovo poklicalo je naenkrat Ebrarda, Köstlina, Kaverana in mnogo drugih znamenitih protivnikov na bojišče; spor se je razširil na novinarstvo, tako, da se je Berolinsko časnikarstvo razdelilo v dva tabora. Svoj vršek dosegli so protivniki s tem, da so ustanovili „družbo za reformacijsko zgodovino“, ktera družba je samo zato, da bi potlačila Janssenovo ohranila Lutrov mythus.“ — Tako tedaj sodi anglikan o svojih nemških „brateih“. Se vé, da so njegove besede tudi strankarske, ker ne stojé na pravi podlagi, a vsaj enega fanatizma, ki mu je laž in zavijanje za svoje namene tudi dobro sredstvo, se je otrešel ta kritik, da vsaj zgodovini samoblastno in potuhnjeno zlobno ne bije v zobe.

Telegrami.

Dunaj, 23. marca. Prihod namestnika Widmanna na Dunaj zbudil je govorico, da postane naučni minister; Konrad pa namestnik Tirolski. Med državnimi poslanci zlasti českimi in slovenskimi nastala je vsled tega tako splošnja razburjenost, da je ta zamenja nemogoča, ako si hoče vlada ohraniti vzajemnost z večino. — Kardinal Schwarzenberg je hudo zbolel za mrzlico v želodecu. — Glasovanje o severni železnici bo jutri.

Cetinje, 22. marca. Pri dvornem obedu napiljal je knez Nikolaj na zdravje avstrijskega cesarja in cesarice, na zdravje cele cesarske rodovine posebno pa na zdravje Rudolfa in Štefanije. Cesarjevič je napiljal na zdravje kneza, kneginje in knežje družine črnogorske, kakor tudi na hrabri narod črnogorski. Razsvetljeno mesto med kresovi po bližnjih gorah bilo je divno videti. Pred gradom svirala je godba, ljudi se je pa vse trlo okoli in okoli. Umetalni ogenj gledale so njihove visokosti raz balkona, od koder je Nikolaj po dokončani predstavi vskliknil: „Živela avstro-ogerska prestolonaslednika!“ Ljudstvo mu je soglasno odgovorilo s tisočnimi „živio“ in „urá-klici“.

Gravoza, 23. marca. Cesarjeviča sta prišla semkaj, ter sta sprejela iz Mostarja došlo deputacijo 150 oseb. Ob 10 dopoldne odpeljala sta se proti Lezini, kamor dospeta še le na večer. Jutri dojdeta v Spljet.

Temešvar, 22. marca. Na tukajšnji pošti razletelo se je pet vrečic napolnjenih z gojzdnim semenom in došlih iz Manheima. Uradnik jih je pečatil, je hudo poškodovan, služabnik pa nekaj manj. Dve še celi vrečici izročili

so redarstvu, ter se bode vsebina preiskala. Sploh se sodi, da je bilo seme napojeno v raznosilni tekočini.

Berolin, 23. marca. Cesar je prav dobro spal in se vrlo dobro počuti.

Umrlí so:

18. marca. Ernest Kozjek, deželnega rač. uradnika sin, 4 leta, Kravja dolina št. 14, Basilar meningitis. — Markus Bajc, delavec, 64 let, Rožne ulice št. 27, srčna hiba. — Gabriela Sterlekar, črkovstavčeva hči, 7 dni, Poljske ulice št. 11, krč v željustih. — Franc Erjave, mizarjev sin, 2 mes., Tržaška cesta št. 26, božjast.

20. marca. Jožef Petrovc, gostač, 33 let, Ulice na Grad št. 12, jetika.

V bolnišnici:

16. marca. Jera Pavčič, gostija, 80 let, Marasmus. 17. marca. Anton Kregar, delavec, 61 let, otrpnenje pljuč. 18. marca. Franc Grablovič, bivši uradnik, 41 let, Variola. 19. marca. Franc Černe, delavec, 26 let, vsled slučajne telesne poškodbe. — Marija Susteršič, delavka, 17 let, jetika.

Tujci.

20. marca.

Pri **Maliči**: M. Latzko, veleteržec, iz Budapešte. — F. Herlt, trgovec, iz Nixdorfa. — J. Hofbauer, trg. z lesom, s soprogo, iz Trsta. — Emerih Liebhart, trg. pot., z Dunaja. — M. Maurelik, trgovec, iz Trsta. — Josip Gruber, krčmar, iz Kočevja.

Pri **Slonu**: Fakler, trgovec, z Dunaja. — Karl Beeher, trgovec, iz Komotana. — Makso Engelhardt, trgovec, in Sonnerberga. — Mohorčič, posestnik, iz Notranjskega. — J. Meier, Anton Kojer, trgovec, z Dunaja. A. Basch, trg. pot., iz Praga.

Pri **Avstrijskem caru**: Rajmund Karlinger, davk. ekssekutor, iz Idrije. — Josip Donnert, trg. pot., iz Schönfelda. — Ignac Winkler, s soprogo, Losone. — Leopold Gregorič, zasebnik, iz Trsta.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

23. marca

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 40 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 80 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 90 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 25 „
Akcije avstr.-ogerske banke	864 „ — „
Kreditne akcije	302 „ 30 „
London	124 „ 15 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 81 „
Francoski napoleonid.	9 „ 79 „
Nemške marke	60 „ 55 „

Razglas.

(1)

Stolp farne cerkve v Železni Kapli se bo meseca junija s ploščami pokril, toraj imajo dotični krilci svoje ponudbe za □ meter do

15. aprila t. l.

cerkvenemu predstojništvu predložiti.

Cerkveno predstojništvo v Železni Kapli
21. marca 1885.

Simon Muđen,
župnik.

Novosti slovenskega slovstva,

ktore ima v zalogi

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Pot v nebesa ali življenje udov III. reda sv. Frančiška. Spisal o. Nikolaj Mežnarič. Cena vezani knjigi 80 kr.

Molitvenik za dijake. Poslovenil Franjo Marešič. Cena: vezan v platno s barvano obrezo 90 kr., s zlato obrezo 1 gl. 10 kr., usnje zlata obreza 1 gl. 15 kr.

Bratovščina sv. Uršule. Cena vezani knjigi 40 kr. **Avstrijsko-ogerska monarhija.** Spisal Janez Jesenko. Cena 45 kr.

Politična in kulturna zgodovina štajerskih Slovencev. Spisal Ivan Lapajne. Cena 1 gl. 20 kr.

Odkritje Amerike. Predelal P. Hrisogon Majar. Cena v pol platno vezani knjigi 1 gl. 60 kr.

Spisi Kristofa Smida. IV. zvezek (Kanarček, Kresnica, Kapelica v gojzdu). Mehko vezan 20 kr., trdo vezan 30 kr.

— V. zvezek (Slavček, Nema deklica). Cena kakor IV. zvezek.

— VI. zvezek (Ferdinand). Mehko vezan 30 kr., trdo vezan 40 kr.

Šaljivi Slovenec. Spisal Anton Brezovnik. Cena 60 kr. **Mladega Gašparja življenje in trpljenje.** Poslovenil J. S. Gombarov. Cena 30 kr.

Sv. Marije Magdalene Paciške mladostna leta. Spisal Anton Kržič. Cena 5 kr.

Slovenska slovnica za srednje šole. Spisal J. Šuman. Cena 1 gl.

Živinozdravništvo.

Spisal dr. Simon Strupi.

Cena: mehko vezano 1 gl. 80 kr., v pol platno 2 gl. 5 kr., pol usnje 2 gl. 20 kr.

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 48 gl., Rio 44, St. Domingo 56, Portorico 80, Cejlon 68—125, biserna 96, Java 58, Mokka 88—100.

Sladkor po 19.75—27.50 gl.

Dišave: poper 93 gl., žbice 69.

Južno sadje: dateljni 23, fige iz Kalamate 16, iz Smirne 28, rozine 13, pomaranče 2, limone 2.— za vsak zaboj, rožiči 3, mandeljni 80.

Olje: laško 70—100 gl., albansko 40—48, dalmatinsko 43, angleško 32.50, petrolej 9.25.

Kože: juhtovina 260, podplatje 140—160, teletnina 357—616, jagnječji kožuhi sto komadov 70, zajčje sto komadov 24 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 112, ister-ska 110.

Bombaž: ameriški 75, indijski 54.

Ježice po 22—28 gl.

Zito: pšenica ruska 7.25—8.75, laška 9.25, koruza 6.50, rž 7.50, oves 7, fižol 10, grah 13—15, riž laški 14—21, indijski 12.50 goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

J. pl. Trnkóczy,

lekar „pri zlatem samorogu“,

priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem

Marijaceljske kapljice za želodec,

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vseh pri vseh boleznih v želodecu in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodecu, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezní na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gold.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istiite Marijaceljske kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri J. pl. Trnkóczy-ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vseh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezní priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najpristrčnišo zahvalo, vzsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(46) posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vrtolob, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izbornó zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljuje, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

c. k. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih udih, skazenem želodecu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah á 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila so pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila z dežele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.